

TYGODNIK BBN

**PRZEGLĄD INFORMACJI
O BEZPIECZEŃSTWIE NARODOWYM
WRAZ Z KOMENTARZEM**

**Numer 74
23 – 29 lutego 2012 r.**

- Sytuacja w Syrii i reakcje społeczności międzynarodowej 3
- Międzynarodowa konferencja w sprawie sytuacji w Somalii 4
- Przyszłość Marynarki Wojennej RP – wnioski ze spotkania eksperckiego w BBN 6
- Przyszłość polskiej energetyki do 2050 r. 8
- Stan przygotowań polskich władz na ewentualność zagrożeń powodziowych w 2012 r. 9

Kolegium redakcyjne: Zdzisław Lachowski (przewodniczący), Marek Ajnenkiel, Czesław Juźwik, Krzysztof Liedel, Jarosław Padzik, Paweł Pietrzak

Redaktor naczelny: Zdzisław Lachowski
Redaktor prowadzący: Marek Ajnenkiel
Redaktorzy: Katarzyna Przybyła, Michał Grzelak

W przygotowaniu komentarzy uczestniczyli:
Agnieszka Adamusińska
Aleksandra Dzisiów-Szuszczkiewicz
Paweł Pietrzak
Albert Taras
Paweł Turowski

Sytuacja w Syrii i reakcje społeczności międzynarodowej

24 lutego 2012 r. w Tunisie odbyło się spotkanie tzw. grupy przyjaciół Syrii, w którym udział wzięli przedstawiciele ponad 60 państw i organizacji. W wydanym przez „przyjaciół Syrii” oświadczeniu końcowym znalazło się wezwanie reżimu w Damaszku do natychmiastowego zakończenia przemocy; strony zobowiązały się także do wzmocnienia restrykcji i sankcji wobec syryjskich władz. Unia Europejska zdecydowała o zaostrzeniu sankcji wobec reżimu, zamrażając aktywa banku centralnego Syrii, zakazując syryjskich lotów cargo do państw UE, handlu złotem i kamieniami szlachetnymi z Syrią oraz rozszerzając listę przedstawicieli syryjskich władz objętych zakazem podróży do UE, zamrażając przy tym ich aktywa¹. Rosja i Chiny nie uczestniczyły w konferencji. Sprzeciwiły się ponownie zewnętrznej ingerencji w sprawę Syrii².

Przywódcy ruchu oporu wobec prezydenta Baszara Assada wyrazili ostrą dezaprobatę wobec postawy Rosji i Chin³. Wcześniej opozycyjna Syryjska Rada Narodowa oświadczyła, że jedynym sposobem na rozwiązanie trwającego od ponad roku konfliktu jest interwencja zbrojna⁴.

26 lutego Baszar Assad przeprowadził referendum w sprawie projektu nowej konstytucji. W trakcie głosowania nie doszło do przerwania starć między siłami rządowymi a opozycją (w dniu głosowania śmierć poniosło kilkadziesiąt osób)⁵.

W wyniku przedłużającego się kryzysu sytuacja społeczno-gospodarcza Syrii znacząco się pogarsza. Społeczność międzynarodowa stara się wymusić na prezydencie B. Assadzie powstrzymanie brutalnego tłumienia antyrządowych protestów. Wykluczając bezpośrednią interwencję zbrojną, przedstawiciele Zachodu i państw Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej koncentrują się na wykorzystaniu środków dyplomatycznych oraz sankcji ekonomicznych.

Spotkanie w Tunisie pokazało jednocześnie, że społeczność międzynarodowa pozostaje podzielona w sprawie dalszego postępowania wobec Syrii, co obniża skuteczność podejmowanych i zapowiadanych działań. Sygnatariusze deklaracji uznali wprawdzie Syryjską Radę Narodową za „prawowitego reprezentanta Syryjczyków dążących do pokojowych i demokratycznych zmian”, jednak nie przyznali jej wyłączności do reprezentowania narodu syryjskiego na arenie międzynarodowej. Nie osiągnięto porozumienia dotyczącego dozbrojenia syryjskiej opozycji, na co nalegały przede wszystkim państwa arabskie, szczególnie Arabia Saudyjska (tymczasem proces ten odbywa się spontanicznie i wydaje się, że jego intensyfikacja jest nieuchronna). Oponenci B. Assada z rozczarowaniem przyjęli także niepowodzenie w kwestii otwarcia korytarza dla pomocy humanitarnej oraz fiasko wysiłków zmierzających do wysłania do Syrii sił pokojowych. Twarde stanowisko Rosji i Chin uniemożliwia szersze zaangażowanie ONZ w rozwiązanie syryjskiego kryzysu.

Przyjęcie przez społeczność międzynarodową jednolitego stanowiska w kluczowych kwestiach utrudniają także pogłębiające się podziały w Syryjskiej Radzie Narodowej oraz powstawanie kolejnych organizacji reprezentujących

syryjską opozycję (np. powołany w Stambule Narodowy Blok na rzecz Zmiany).

Wykorzystuje to Baszar Assad. Wspierany przez Rosję, Chiny i Iran, prezydent Syrii kontynuuje akcje pacyfikacyjne. Deklarowane przez niego zmiany mają charakter fasadowy i w proponowanym kształcie są dla opozycji nie do zaakceptowania. Pogarszająca się sytuacja społeczno-gospodarcza i katastrofa humanitarna w ostrzeliwanych przez siły rządowe miastach prowadzą do polaryzacji i do radykalizacji syryjskiego społeczeństwa, pogłębiania się chaosu, a w konsekwencji – do przedłużania się w Syrii stanu mającego cechy wojny domowej.

Międzynarodowa konferencja w sprawie sytuacji w Somalii

23 lutego 2012 r. przedstawiciele około 40 państw i organizacji uczestniczyli w Londynie w międzynarodowej konferencji poświęconej sytuacji w Somalii – państwie uznawanym przez społeczność międzynarodową za „upadłe”. Somalia od lat boryka się z problemami humanitarnymi i przemocą. Centralne władze państwa nie są uznawane przez wiele zbrojnych grup operujących w tym kraju a pochodzący z Somalii piraci paraliżują ruch na międzynarodowych szlakach handlowych przebiegających u jej wybrzeży.

Uczestnicy konferencji zadeklarowali finansową i humanitarną pomoc dla Somalii oraz zaapelowali o sankcje wobec osób, które będą utrudniały proces przemian w tym kraju. W komunikacie wydanym po konferencji podkreślono, że Somalijczycy powinni sami decydować o przyszłości swojego państwa, jednak społeczność międzynarodowa pomoże w budowie bezpieczeństwa i rządów prawa oraz w walce z piractwem i terroryzmem, co ma przywrócić polityczną i społeczną stabilność w państwie⁶.

Somalia od ponad dwudziestu lat jest obszarem walk, konfliktów i sporów między lokalnymi watażkami, co przyczyniło się do upadłości państwa i jego praktycznego rozbicia na mniejsze, nieuznawane przez społeczność międzynarodową fragmenty. Na konflikty i spory polityczne wpłynęła również ubiegłoroczna susza, która spowodowała klęskę głodu, przynosząc śmierć kilkudziesięciu tysiącom ludzi. Głównym problemem państwa jest jednak słabość jego instytucji, w tym tych odpowiedzialnych za utrzymanie bezpieczeństwa. Dodatkowo olbrzymie bezrobocie i strukturalna bieda powodują gotowość młodych ludzi (ponad 44 proc. społeczeństwa jest w wieku poniżej 15 lat) do przyłączania się do radykalnych grup, lokalnych milicji i grup terrorystycznych czerpiących zyski z piractwa i rozboju (w Somalii działa powiązana z Al-Kaidą organizacja Al-Szabab).

Obecnie pojawiła się perspektywa stopniowego stabilizowania sytuacji w Somalii. W efekcie operacji pokojowej prowadzonej przez Unię Afrykańską (African Union Mission to Somalia, AMISOM) doszło do uspokojenia sytuacji i wyparcia zbrojnych grup ze stolicy kraju – Mogadyszu. Siły te zostaną dodatkowo wzmocnione o 5 tys. osób (wzrost liczebności z 12 do 17 tys. żołnierzy). Ustabilizowanie sytuacji umożliwiło powrót do kraju na początku

STRATEGIA I POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA

2012 r. misji ONZ, wraz ze specjalnym przedstawicielem sekretarza generalnego ONZ do spraw Somalii. Ponadto tymczasowy rząd Somalii opracowuje projekt konstytucji, zgodnie z którą państwo ma przyjąć formę federacji, co z kolei ma zapobiec jego rozpadowi na quasi-państewka. Równoległe trwają prace nad stworzeniem i wyszkoleniem lokalnych sił bezpieczeństwa (wojska i policji) zdolnych w przyszłości do przejęcia odpowiedzialności za bezpieczeństwo i stabilność kraju.

Konferencja w Londynie była wyrazem wsparcia dla tych wysiłków. Wiele będzie zależeć od konsekwencji działania i politycznej woli państw i organizacji zainteresowanych stabilizowaniem sytuacji oraz pomocy w odbudowie tego kraju. Państwa uczestniczące w konferencji zgodziły się na wzmocnienie AMISOM, a także wsparcie budowy somalijskich instytucji państwowych oraz somalijskich sił bezpieczeństwa. Długookresowo wysiłki pozwolą na bardziej skuteczną walkę ze zjawiskiem piractwa w Rogu Afryki, a to z kolei będzie przekładać się na wzmocnienie bezpieczeństwa interesów państw Unii Europejskiej (w tym Polski), powiązanych handlowo z rejonem Azji (przez wody w Rogu Afryki przebiegają kluczowe handlowe szlaki morskie łączące Europę z Chinami). Co ważne, ustabilizowanie sytuacji w Somalii radykalnie ograniczyłoby możliwości działania ugrupowań terrorystycznych powiązanych z Al-Kaidą, które działają w tym kraju.

Przyszłość Marynarki Wojennej RP – wnioski ze spotkania eksperckiego w BBN

24 lutego 2012 r. podczas wspólnej konferencji prasowej premier Donald Tusk i minister obrony narodowej Tomasz Siemoniak ogłosili zamknięcie projektu budowy korwety Gawron, motywując decyzję jego nierentownością i niedostosowaniem do przyszłych potrzeb obronnych Polski. Jednocześnie poinformowali, że trwają prace nad nowym programem rozwoju Marynarki Wojennej RP do 2030 r.

23 lutego Biuro Bezpieczeństwa Narodowego zorganizowało spotkanie eksperckie, którego tematem była strategia transformacyjna Marynarki Wojennej RP w perspektywie 2022 r., jej warunki, potrzeby i możliwości. Głównym celem spotkania było omówienie kwestii włączania Marynarki Wojennej RP w realizację priorytetów transformacji polskiego wojska, wyznaczonych w głównych kierunkach rozwoju Sił Zbrojnych RP, wydanych przez prezydenta Bronisława Komorowskiego w listopadzie ubiegłego roku, oraz ich przygotowań do obrony państwa na lata 2013-2022. Za priorytety uznano: informatyzację, obronę powietrzną (w tym przeciwrakietowa) i mobilność.

W trakcie debaty przedstawiono również informacje dotyczące obecnej kondycji marynarki wojennej, jej udziału w operacjach poza granicami państwa oraz współdziałania z innymi rodzajami sił zbrojnych. Ponadto przedmiotem rozmów były kroki, jakie należałoby poczynić w celu zachowania zdolności marynarki do wykonywania postawionych przed nią zadań. Zdaniem uczestników spotkania eksperckiego, działania te powinny koncentrować się na odtwarzaniu potencjału marynarki wojennej na bazie dwóch elementów: niezbędnej liczby nowoczesnych okrętów i – uzupełniających ich zdolności – zaawansowanych technologicznie systemów bezzałogowych oraz informatycznych⁷.

Marynarka Wojenna RP od wielu lat pozostaje najbardziej zapóźnionym w modernizacji rodzajem sił zbrojnych. Konieczne jest nadanie jej nowego impulsu rozwojowego pozwalającego na wyrwanie z grożącej jej zapaści.

Wskazane byłyby tu z jednej strony zmiana podejścia do planów odbudowy marynarki i, w ramach swoistej „ucieczki do przodu”, wdrożenie strategii „przeskoku generacyjnego”, poprzez wprowadzanie najnowocześniejszych technologicznie rozwiązań. Z drugiej strony, niezbędne jest uwzględnienie specyfiki środowiska morskiego, które wymaga operowania w jego obrębie za pomocą okrętów (platform), na których bazują nowoczesne systemy uzbrojenia, roboty, aparaty bezzałogowe i systemy informatyczne zapewniające obsługę sensorów i przetwarzanie danych w czasie rzeczywistym.

Powszechne jest przekonanie, że wobec kryzysu ekonomicznego i niepewnej sytuacji gospodarczej państwa nie ma możliwości znalezienia środków na budowę czy nabywanie pojedynczych jednostek przeznaczonych do wykonywania nadrzędnych zadań związanych z obroną kraju oraz osobno do realizacji zobowiązań o charakterze sojuszniczym. Dlatego też Polska powinna posiadać marynarkę wojenną wyposażoną w okręty i systemy uniwersalne,

BEZPIECZEŃSTWO MILITARNE

---

które – będą przeznaczone przede wszystkim do wykonywania kluczowej misji obrony państwa – będą zamiennie wykorzystywane do zadań o charakterze wspierającym i uzupełniającym.

Założenie to jest zgodne z wyrażonym ponad rok temu przekonaniem prezydenta B. Komorowskiego, który – wizytując Marynarkę Wojenną RP – przekonywał do budowy polskich sił morskich według koncepcji nazwanej roboczo „Bałtyk Plus”. Uznaje ona za priorytetowe realizowanie zadań obrony własnej przestrzeni morskiej, przy jednoczesnym uwzględnianiu konieczności udziału

w operacjach międzynarodowych, wynikających zwłaszcza z członkostwa Polski w Sojuszu Północnoatlantyckim.

Wszystkie te uwarunkowania powinny zostać wzięte pod uwagę przy tworzeniu nowego kompleksowego programu modernizacji Marynarki Wojennej RP.

Przyszłość polskiej energetyki do 2050 r.

Na zlecenie Ministerstwa Gospodarki powstała analiza „Mix Energetyczny 2050”, dotycząca rozwoju krajowej energetyki do 2030 i 2050 r.⁸. Dokument wskazuje, że choć węgiel kamienny pozostanie najistotniejszym surowcem energetycznym, to szybko będzie wzrastać znaczenie energetyki odnawialnej, atomowej i efektywności energetycznej. Koszty dostosowawcze krajowej energetyki będą wysokie i przez najbliższe kilkanaście lat mogą skutkować spowolnieniem wzrostu gospodarczego⁹.

Raport Instytutu Badań Strukturalnych opiera się na wyliczeniach zawartych w kilkunastu analizach specjalistycznych instytucji. Dotyczy kosztów dostosowania krajowej energetyki do obowiązujących i proponowanych polityk członków Unii Europejskiej, stymulujących redukcję emisji dwutlenku węgla. Pierwszy scenariusz opisuje zmiany, jakie do 2030 r. wywoła przyjęty przez kraje Unii Europejskiej pakiet klimatyczno-energetyczny (skutkujący 20-proc. redukcją emisji CO₂, zmniejszeniem zapotrzebowania na energię o 20 proc. i wzrostem energetyki odnawialnej o 20 proc.). Węgiel, choć nadal pozostanie dominującym surowcem, będzie uzupełniony energią atomową, gazową i odnawialną. Prognozuje się, że szacowane na 240–400 mld zł inwestycje i zakupy uprawnień do emisji CO₂ spowodują wzrost hurtowej ceny prądu o 70 proc. w 2020 r. i o 90 proc. w 2030 r. w porównaniu z rokiem bieżącym, a w 2030 r. spowodują obniżenie PKB między 1-3 proc. a 15 proc. w stosunku do scenariusza zakładającego niewdrożenie pakietu klimatycznego. Choć od przyjętych przez nasz kraj zobowiązań nie ma odwrotu, to należy pamiętać, że wszystkie kraje UE zgodziły się, że w 2018 r. będzie można wprowadzić korekty do wyznaczonych celów pakietu klimatycznego. Korzystnym dla polskiej gospodarki rozwiązaniem byłoby zwiększanie znaczenia efektywności energetycznej kosztem polityki redukcji emisji dwutlenku węgla i rozwoju technologii wychwytywania i składowania dwutlenku węgla (carbon capture and storage, CCS).

Część raportu Instytutu Badań Strukturalnych opisuje zmiany krajowej energetyki wywołane redukcją emisji CO₂ o 80-95 proc. w 2050 r. (taki cel formułuje „Mapa energetyczna do 2050” opublikowana przez Komisję Europejską w grudniu 2011 r.). Oprócz dodatkowego wzrostu kosztów raport wskazuje, że osiągnięcie zamierzonego celu nie będzie możliwe bez upowszechnienia CCS, który jednak jest technologią drogą, niedopracowaną i mogącą stwarzać zagrożenia dla środowiska (w związku ze składowaniem CO₂ w podziemnych kawernach).

Należy również zauważyć, że mapa energetyczna jest wyłącznie propozycją Komisji Europejskiej przygotowaną na szczyt klimatyczny pod auspicjami ONZ, który odbył się w grudniu 2011 r. (Durban, RPA). Skoro nie istnieje umocowanie formalne, nakazujące krajom Unii Europejskiej osiągnięcie zaproponowanych celów, tym samym głos Komisji Europejskiej należy traktować wyłącznie w kategoriach propozycji, której przyjęcie nie jest obligatoryjne.

Stan przygotowań polskich władz na ewentualność zagrożeń powodziowych w 2012 r.

20 lutego 2012 r. Najwyższa Izba Kontroli (NIK) podała informację o wynikach kontroli realizacji ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry w ramach „Programu dla Odry 2006”. Program jest realizowany z poważnymi opóźnieniami, a dotychczas wykonane prace nie mają większego wpływu na zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców. Wskazano również na brak opracowania przez prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej planu ochrony przeciwpowodziowej na obszarze kraju, co uniemożliwiało m.in. opracowanie zasad działania systemu¹⁰.

24 lutego minister administracji i cyfryzacji Michał Boni rozmawiał w Krakowie z pięcioma wojewodami: dolnośląskim, śląskim, opolskim, małopolskim i podkarpackim. Spotkanie dotyczyło m.in. wykonania planów przeciwpowodziowych na terenie południowej Polski. Minister potwierdził gotowość rządu do zakończenia realizowanych obecnie dwóch dużych projektów związanych z ochroną przeciwpowodziową Odry i dorzecza górnej Wisły, deklarując znaczący wzrost środków na ich przeprowadzenia w 2012 r. Podczas spotkania minister M. Boni zapewnił również, że Polska jest przygotowana na ewentualne podniesienie się stanu rzek i wód gruntowych, a obecną sytuację meteorologiczną w kraju ocenił jako dobrą. Zapowiedział też dokonanie w najbliższych miesiącach dodatkowej oceny stanu wałów przeciwpowodziowych i innych urządzeń hydrologicznych, jak również poprawę ich funkcjonowania¹¹.

Powodzie, mimo coraz większych środków wydawanych na walkę z nimi, nadal powodują duże straty materialne i stanowią poważne zagrożenie dla ludzi. Przedstawione przez NIK wyniki kontroli nie są pierwszym sygnałem informującym o konieczności podjęcia kompleksowych działań przez odpowiednie organy państwa w sprawie zabezpieczenia przeciwpowodziowego („Program dla Odry 2006” był już przedmiotem kontroli NIK w 2006 r.; w 2009 r. NIK kontrolował m.in. problem ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Wisły). Zły stan wałów przeciwpowodziowych, opóźnienia w realizacji projektów, wiele nietrafnych i niezwiększających bezpieczeństwa inwestycji, a przede wszystkim brak planu ochrony przeciwpowodziowej na obszarze kraju pokazują, że dotychczasowe prowadzenie przygotowań na wypadek zagrożenia powodziowego na terenie Polski jest niewłaściwe.

Wiele z opisywanych problemów związanych jest z brakiem środków – niektóre inwestycje w ramach „Programu dla Odry 2006” trwają już kilka lub kilkanaście lat i nie widać szansy na ich szybkie zakończenie. W tym kontekście ostatnia deklaracja ministra M. Boniego o znacznym wzroście nakładów finansowych pozwala mieć nadzieję, że sytuacja się zmieni.

Samo zwiększenie nakładów finansowych jednak nie wystarczy. Zmianie powinna ulec także struktura zarządzania ochroną przeciwpowodziową. Obecnie jest ona podzielona między administrację centralną i samorządową, a w ramach tej pierwszej zadania były dotychczas rozdzielone między kilka ministerstw. Takie rozproszenie nie ułatwia wypracowania spójnego systemu i jednolitej polityki w tym zakresie.

WYSTĄPIENIA SZEFA BBN:

- Szef BBN dla PAP: Marynarka Wojenna potrzebuje przeskoku generacyjnego
- Szef BBN w RMF FM o przyszłości Marynarki Wojennej

Przypisy:

¹ EUobserver, 27 lutego 2012 r.

² PAP, 27 lutego 2012 r.; rferl.org, 27 lutego 2012 r.

³ IAR, 26 lutego 2012 r.

⁴ IAR, 23 lutego 2012 r.

⁵ cnn.com, 26 lutego 2012 r.

⁶ number10.gov.uk, 23 lutego 2012 r.; fco.gov.uk, 23 lutego 2012 r.

⁷ mon.gov.pl, 24 lutego 2012 r., bbn.gov.pl, 23 lutego 2012 r.

⁸ ekonomia24.pl, 27 lutego 2012 r.

⁹ *Mix energetyczny 2050. Analiza scenariuszy dla Polski*

¹⁰ nik.gov.pl, 20 lutego 2012 r.

¹¹ mac.gov.pl, 24 lutego 2012 r.